

Ando Kiviberg
Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

10.02.2026 nr 2-3/483-1

Muudatusettepanek eelnõule 785 SE

Lugupeetud põhiseaduskomisjoni esimees

Riigikogu menetluses on Välismaalaste seaduse muutmise seaduse (tööjõupuudusega tegevusalade erisus) eelnõu (785 SE). Palume täiendada eelnõu järgmiste välismaalaste seaduse (edaspidi VMS) kasvuettevõtte erisust puudutavate muudatustega, mis on sisuliselt kooskõlas eelnõu üldeesmärgiga leevendada tööjõupuudust ning kujundada sihitud ja väärkasutatust vältivaid erisusi.

Käesolevad muudatused on eelnõu 785 SE esemega sisuliselt seotud, kuna nii eelnõu põhilahendus kui ka VMS § 106³ regulatsioon käsitlevad tööjõupuuduse leevendamist tööandjapõhiste erisuste kaudu. Eelnõu eesmärk on võimaldada tööandjatele paindlikum ligipääs vajalikele töötajatele sektorites, kus kohalik tööturg vajadust ei kata, sama eesmärgi teenib ka kasvuettevõtte erisuse ajakohastamine. Soov on vältida olukorda, kus kõrge lisandväärtusega tööandjad jäävad formaalse, kuid sisuliselt ebaadekvaatse kriteeriumi tõttu erisusest välja. Seega ei laienda ettepanek eelnõu eesmärki, vaid täpsustab selle rakendumist samas regulatiivses loogikas.

Muudatusettepanekute ajend tuleneb 17.12.2025 toimunud idusektori nõuandva kogu sisendist, mis tõi esile vajaduse ajakohastada kasvuettevõtte tingimusi: 2022. aastal kehtestatud tööjõumaksude kasvukriteerium eeldab kasvu peamiselt töötajate arvu suurenemise kaudu, samas kui Eesti idusektori viimaste aastate kasv tugineb üha enam protsesside tõhustamisele ja tehisaru kasutuselevõtule. Idusektori nõuandev kogu esindab Eesti idusektori ökosüsteemi: selle liikmed on EstVCA, Asutajate Selts, Eesti ühe suurima mõjufondi Skaala esindaja ning üks süvatehnoloogia ettevõtja. Täiendavalt on muudatusettepanekute vajadust kinnitanud ekspertkomisjon, mis hindab kasvuettevõtete sisulist vastavust meetme sihtgrupile.

Palume Välismaalaste seaduse muutmise seaduse (tööjõupuudusega tegevusalade erisus) eelnõu täiendada järgmiste punktidega:

- 1. Tunnistada kehtetuks VMS-i paragrahvi 106³ lõige 1 punkt 4: tööjõumaksude kumulatiivne kasv viimase kolme aasta jooksul on 20 protsenti.**

Selgitus:

Muudatusettepaneku eesmärk on ajakohastada kasvuettevõtte erisuse kvalifitseerumiskriteeriume. Kehtiv 20% tööjõumaksude kumulatiivse kasvu nõue toimib praktikas ebaeesmärgipärase filtrina ning ei arvesta piisavalt tänaste kasvuettevõtete väärtusloome mudelit (sh efektiivsuse kasv, automatiseerimine, AI kasutuselevõtt), mis võib vähendada tööjõumaksude kasvu ka siis, kui ettevõtte lisandväärtus ja globaalne kasvupotentsiaal on kõrge. Probleemi ulatus on märkimisväärne: varasemalt koondatud andmete järgi ei vasta 20% kumulatiivse tööjõumaksu kasvutingimusele 27-st muudele VMS-i tingimustele vastavast kasvuettevõttest 17 ettevõtet. Tingimuse tõttu on kasvuettevõtte staatuse kaotanud mitmed suured Eesti idusektori ettevõtted, kes loovad majanduses olulist lisandväärtust.

Ettevõte	Vanus 2025	Töötajad 2025	Riiklikud maksud 2025	Tööjõumaksud 2025	Tööjõumaksude kumulatiivne kasv viimase kolme aasta jooksul	Tööjõumaksude kasv üle 20%
Bolt	12	1353	47 283 539	49 133 817	60%	jah
Pipedrive	15	392	13 951 573	15 077 251	-12%	ei
Wise	12	2206	45 533 966	47 111 623	87%	jah
Veriff	10	318	8 047 308	8 547 551	0%	ei
BetPawa	12	123	4 226 255	4 389 733	115%	jah
Yolo	21	477	17 398 203	18 199 517	143%	jah
Milrem Robotics	12	319	11 854 277	10 489 406	196%	jah
Playtech	24	649	19 812 837	21 065 384	34%	jah
Threod Systems	13	179	6 624 247	4 189 975	266%	jah
Adcash	14	81	8 081 222	2 948 852	93%	jah
Xolo	10	108	3 075 152	1 942 507	7%	ei
Cleveron	18	117	2 694 200	2 894 293	-12%	ei
Twilio	11	235	11 488 954	11 772 515	7%	ei
Starship Technologies	11	179	4 446 777	4 814 492	-1%	ei
Elcogen	24	98	546 583	2 770 246	165%	jah
Scoro	24	80	2 848 189	2 854 186	26%	jah
Ridango	16	86	2 704 533	2 575 882	34%	jah
Onoff	11	61	1 915 066	2 012 210	11%	ei
Erply	20	82	2 099 758	2 213 722	41%	jah
Ecofleet	27	68	2 400 807	2 437 729	19%	ei
Skeleton Technologies	16	93	3 245 898	3 433 601	40%	jah
Turnit	10	51	1 622 871	1 759 507	129%	jah
GoWorkAbit	11	272	4 067 893	2 557 972	15%	ei
Linnworks	14	79	1 979 009	2 116 691	3%	ei
TBD Pharmatech	19	64	1 094 054	1 186 377	63%	jah
Wallester	16	147	4 400 442	4 232 359	506%	jah
Insly	12	54	1 340 276	1 197 003	57%	jah

Muudatusettepaneku rakendamisel meetme sihtus säilib, sest ülejäänud kasvuettevõtte lisakriteeriumid (nt vähemalt 10 aastat tegutsemist, vähemalt 50 töötajat Eestis, vähemalt 1 miljon

eurot töötajaks viimase aasta jooksul), ning 80% keskmise brutokuupalga nõue välistalendi värbamisel jäävad alles. Lisaks mõõdetavatele kriteeriumidele toimub jätkuvalt kasvuettevõtte staatuse rakendamisel sisuline kontroll, mida viib ellu ekspertkomisjon ja reguleerib siseministri määrus "Iduettevõtte või kasvuettevõtte määratlusele vastavuse hindamise tingimused ja kord ning selleks esitatavate andmete ja tõendite loetelu ning nende esitamise nõuded"

Alternatiivina võib töötajaksude kriteeriumi kõrval kehtestada täiendava kasvukriteeriumi, mille kohaselt loetakse tingimus täidetuks, kui ettevõtte saavutab nõutud lävendi kas kumulatiivse töötajaksude kasvu või käibe kasvu alusel. Muudatuse eesmärk on säilitada meetme sihtsus, vähendades samal ajal välistusi olukordades, kus ettevõtte areng ei kajastu proportsionaalselt töötajaksudes. Arvestades kolme eelnevalt kirjeldatud tingimust (vähemalt 10 aastat tegutsemist, vähemalt 50 töötajat Eestis ning vähemalt 1 miljon eurot töötajaks viimase 12 kuu jooksul), on alternatiivse käibekriteeriumi lisamõju pigem piiratud. Praktikas liiguvad töötajaksude ja käibe kasv sageli samas suunas, mistõttu ettevõtetel, kes ei ületa töötajaksude kasvu lävendi, on sageli keeruline täita ka käibe kasvu lävendi. Seetõttu on põhjendatud kaaluda alternatiivse tingimuse rakendamisel mõlema näitaja kasvulävendi alandamist 10 protsendini.

2. Tunnistada kehtetuks VMS-i paragrahvi 106³ lõige 2: Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–4 nimetatud tingimused peavad olema täidetud vahetult enne välismaalasele Eestis seadusliku viibimisaluse taotlemist.

Selgitus:

Muudatusettepaneku eesmärk on anda ettevõtetele ning talendi kaasamisele stabiilsus ning vähendada töökoormust. Kehtiva praktika kohaselt hindab kasvuettevõtte määratlusele vastavust, sealhulgas VMS § 106³ lõike 1 punktides 1-4 sätestatud lisatingimustele vastavust, ekspertkomisjon. Ekspertkomisjoni arvamusega võib haldusorgan arvestada viie aasta jooksul. Tulenevalt § 106³ lõikes 2 sätestatust on aga haldusorgan kohustatud hindama VMS § 106³ lõike 1 punktides 1-4 sätestatud kasvuettevõtte lisakriteeriumeid üle hindama lisatingimusi iga menetluse käigus uuesti, mistõttu võib ettevõtte jääda erisusest välja ka lühiajalise kõikumise tõttu (nt ajutine optimeerimisperiood). See muudab värbamise ebastabiilseks ja soodustab talentide Eestist eemale liikumist. Samuti toob see kaasa täiendava töökoormuse haldusorganile, sest kuigi ekspertkomisjon on juba hinnanud kasvuettevõtte määratlusele vastavust, peab haldusorgan teatud ulatuses seda iga menetluse raames uuesti tegema. VMS § 106³ lõike 2 kehtetuks tunnistamine ei kaota sisulist kontrolli. Jätkuvalt peab ekspertkomisjon hindama ettevõtte vastavust VMS-is sätestatud kasvuettevõtte määratlusele. Samuti kontrollib haldusorgan igakordselt menetluse käigus, kas töötamine vastab VMS-is sätestatud lühiajalise töötamise registreerimise või elamisloa andmise tingimustele. VMS § 110 lõike 1² alusel on valdkonna eest vastutaval ministril kehtestatud määrusega iduettevõtte ja kasvuettevõtte määratlusele vastavuse hindamise tingimused ja kord, sealhulgas esitatavad andmed ja tõendid. PPA kontrollib taotluse asjaolusid jätkuvalt menetluse käigus ning määrus näeb ette, et põhjendatud kahtluse korral on võimalik küsida ekspertkomisjonilt uus aramus. Seetõttu säilib PPA-l ka pärast muudatust võimalus kontrollida tingimuste täidetust ja maandada väärkasutuse riske.

Rakendamine

Võttes arvesse kasvuettevõtete olulist mõju Eesti majanduskasvule ja konkurentsivõimele, on põhjendatud muudatuste jõustamine juba 2026. aastal. Seetõttu teeme ettepaneku kehtestada muudatuste jõustumise kuupäevaks 22. mai 2026, et tagada meetme õigeaegne rakendamine, vähendada ettevõtjate õiguslikku ebakindlust ning võimaldada tingimuste selget ja ühtset kohaldamist 2026. aasta taotlus- ja otsustusprotsessides. Muudatuste rakendamine ei eelda uue

menetlusliigi loomist ega täiendavaid IT-arendusi, kuna hindamine toimub olemasoleva menetlusraamistiku ja kehtiva määruse alusel. Samas eeldab rakendamine menetlejate sihistatud koolitamist, menetlusjuhiste ajakohastamist ning tööandjate ja välismaalaste teavitamist. Seetõttu on otstarbekas jõustada muudatused samal ajal ühtse loa direktiivi ülevõtmisega seotud muudatustega, et tagada ülemineku selgus ja halduspraktika ühtsus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister

Anett Männiste

+372 5340 8307, anett.manniste@mkm.ee